

MAZOWIECKI
WOJEWÓDZKI
KONSERWATOR
ZABYTKÓW

P. mgr Giełkowski R.
P. mgr Huculski B.
31.08.2012
P. M. Martyniak
Starostwo Powiatowe w Sochaczewie
Wpł. dn. 2012-08-31
Skierowano .....
L. dz. 252/12 zał. 1beta

DP.5140.19 2012

Warszawa, dnia 27.08 2012 r.

DECYZJA NR 882 / 2012
w sprawie wpisania zabytku do rejestru zabytków

Na podstawie przepisów art. 89 pkt 2, art. 91 ust. 3 i 4, art. 9 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2003 roku nr 162, poz. 1568 z późniejszymi zmianami) w trybie art. 104 kpa, w wyniku postępowania administracyjnego przeprowadzonego z urzędu,

Mazowiecki Wojewódzki Konserwator Zabytków
orzeka:

1. wpisać do rejestru zabytków nieruchomości województwa mazowieckiego:
grobowiec Muły tzw. „baszta tatarska” murowany, wzniesiony w połowie XIX w, usytuowany na terenie dawnego cmentarza muzułmańskiego zlokalizowanego w zachodniej części działki obecnego terenu rekreacyjnego Zespołu Szkół Ogólnokształcących im. Fryderyka Chopina w Sochaczewie, położony na terenie działki o nr ewid. 1916 w Sochaczewie, przy ul. 15 Sierpnia 4 w obrębie Nr 0011, Sochaczew Boryszew, (KW: 20025), (gmina: miasto Sochaczew, powiat: sochaczewski)
2. wpisać do rejestru zabytków otoczenie wokół zabytku, o którym mowa w pkt 1, w granicach 10 m w kierunku północnym, południowym i wschodnim, od strony zachodniej po granicy działki o nr ewid. 1916.
  - budynek grobowca zaznaczono na załączonym planie linią w kolorze czerwonym, granice otoczenia kolorem zielonym, Załącznik graficzny do niniejszej decyzji stanowi jej integralną część.
3. odstąpić od wpisania do rejestru zabytków terenu dawnego cmentarza muzułmańskiego zlokalizowanego w zachodniej części działki o nr ewid. 1916 na terenie rekreacyjnym Zespołu Szkół Ogólnokształcących im. Fryderyka Chopina przy ul. 15 Sierpnia 4 w Sochaczewie.

20 LUT. 2020

Za zgodność z oryginałem

POWIAT SOCHACZEWSKI

STAROSTA

Jolanta Gonta

WICESTAROSTA

Tadeusz Gluchowski

Uzasadnienie

Dnia 19 maja 2010 roku Mazowiecki Wojewódzki Konserwator Zabytków w Warszawie wszczął postępowanie o wpis do rejestru zabytków dawnego cmentarza muzułmańskiego wraz z usytuowaną na nim tzw. "basztą tatarską" czyli murowanym grobowcem Mułły z połowy XIX w, na terenie rekreacyjnym Zespołu Szkół Ogólnokształcących im. Fryderyka Chopina przy ul. 15 sierpnia 4 w Sochaczewie. W dniu 10 czerwca 2010 roku odbyły się oględziny grobowca Mułły oraz terenu dawnego cmentarza muzułmańskiego, na którym jest posadowiony.

Murowany grobowiec Mułły położony na terenie rekreacyjnym Zespołu Szkół Ogólnokształcących przy ul. 15 sierpnia 4 w Sochaczewie wzniesiony około połowy XIX wieku, jest obiektem wpisanym do wojewódzkiej ewidencji zabytków. Działka, na której jest zlokalizowany jest nieczynnym cmentarzem muzułmańskim, który stanowił ważny element w historii miasta Sochaczewa - wg. źródeł historycznych powstał prawdopodobnie około 1831 r., założony przez stacjonujących w mieście, służących w armii carskiej północno-kaukaski Czerkiesi i funkcjonował przez kilkadziesiąt lat XIX w, liczył około 200 grobów i dopełniał ciąg nekropolii różnych wyznań (cmentarze; muzułmański, żydowski, rzymsko-katolickie) wzdłuż rzeki Bzury.

Grobowiec Mułły - to obiekt wzniesiony na wysokim brzegu rzeki Bzury, murowany z czerwonej cegły, posadowiony na profilowanym cokole na planie koła, od strony wsch. prostokątne wejście, jego obwód wynosi ok. 14,00 m., zachowana wysokość ścian w najwyższym punkcie - 237 cm., pozbawiona nakrycia dachowego.

Stan zachowania we wszystkich elementach grobowca jest zły, kwalifikujący zabytek do natychmiastowego remontu kapitalnego.)

Teren cmentarza został w 1933 zniwelowany i sprzedany na publicznej licytacji, a w latach 70-tych XX wieku zniszczony w głąb ziemi przez wybudowany na nim basen. Do dziś nie pozostał żaden widoczny ślad po nagrobkach. Podczas oględzin d. cmentarza muzułmańskiego wraz z usytuowaną na nim tzw. "basztą tatarską" przeprowadzonych w dniu 10.06.2010 roku uczestniczący w oględzinach na czele z Naczelnym, Imamem Stowarzyszenia Jedności Muzułmańskiej Panem Mahmudem Taha Żuk uzależnili wpis cmentarza muzułmańskiego do rejestru zabytków od przeprowadzonych w tym miejscu badań archeologiczno-antropologicznych, których celem byłaby weryfikacja zasięgu i rozplanowania cmentarza oraz obecności pochówków w obrębie terenu objętego w/w badaniami. Takie nieinwazyjne rozpoznawcze badania archeologiczne na terenie dawnego cmentarza muzułmańskiego - dz. ew. nr 1916 przeprowadzone zostały na zlecenie MWKZ w dniu 06.12.2011 roku przez CAD-ART. MAŁKOWSKI (sprawozdanie w aktach sprawy) i pokazały dzisiejszy stan zachowania tego obiektu. Teren przeszukiwanego cmentarza jest praktycznie całkowicie pokryty współczesnymi inwestycjami oraz infrastrukturą. Zabudowa współczesna: pozostałości basenu, metalowe bramki, ogrodzenia oraz boisko sportowe w bardzo znacznym stopniu, nawet całkowicie, ogranicza możliwości interpretacji pozostałości struktur pochówkowych, które same w sobie są obiektami o małej podatności magnetycznej. Wobec takich wyników badań, podjęto decyzję o ograniczeniu wpisu do rejestru zabytków jedynie „baszty tatarskiej” wraz z otoczeniem podanym j.w.

Oprócz wartości historycznych jak świadectwa pobytu muzułmanów na terenie miasta Sochaczewa - ruina grobowca Mułły jako pozostałość po cmentarzu muzułmańskim, jest grobowcem Imama będącego czołową postacią lokalnej muzułmańskiej wspólnoty. Islamski duchowny był prawdopodobnie kapłanem wojskowym dla muzułmanów służących w armii carskiej. Baszta jest obecnie dla polskich muzułmanów wyjątkowym obiektem na ziemiach polskich.

Na podstawie art. 9 ust. 1 o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2003 roku nr 162, poz. 1568) do rejestru wpisuje się zabytek nieruchomy, niezależnie od stanu zachowania, na podstawie decyzji wydanej przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, z urzędu bądź na wniosek właściciela

20 LUT. 2020

Za zgodność z oryginałem

STAROSTA

WICESTAROSTA

POWIAT SOCHACZEWSKI

Jolanta Gonta

Tadeusz Głuchowski

zabytku nieruchomego, lub użytkownika wieczystego gruntu, na którym znajduje się zabytek nieruchomy. W myśl art.9 ust.2 – w trybie określonym przez ust.1 wyżej przytoczonego artykułu – do rejestru zabytków może być również wpisane otoczenie zabytku wpisanego do rejestru zabytków. Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt. 1 litera c w/w ustawy ochronie i opiece podlegają, bez względu na stan zachowania, zabytki nieruchome będące dziełami architektury i budownictwa. Z uwagi na zachowaną formę architektoniczną, wartości historyczne –jako jedyna „baszta tatarska” wyjątkowy i jedyny na tle architektury miasta Sochaczewa przykład murowanego budownictwa z nekropolii muzułmańskiej, odpowiada definicji legalnej zabytku zawartej w art. 3 ust. 1 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, zostaje wpisany niniejszą decyzją do rejestru zabytków nieruchomych województwa mazowieckiego i podlega ochronie prawnej.

Od decyzji niniejszej przystępuje stronom, na podstawie art. 127 kpa, odwołanie do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, które należy złożyć za pośrednictwem Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Warszawie, Delegatura w Płocku, ul.Żduńska 13A, 09-400 Płock, zgodnie z art. 129 § 2 kpa w terminie 14 dni od doręczenia przedmiotowej decyzji.

MAZOWIECKI WOJEWÓDZKI
KONSERWATOR ZABYTKÓW

Rafał Nadołny
Rafał Nadołny

Załączniki:

- 1.Kopia mapy ewidencyjnej z oznaczeniem granic wpisu do rejestru zabytków,
- 2.Pouczenie o skutkach wpisu do rejestru.

Otrzymują:

- 1.Starosta Powiatu Sochaczewskiego, ul. Piłsudskiego 65, 96-500 Sochaczew,
- 2.Zespół Szkół Ogólnokształcących im. Fryderyka Chopina, ul. 15 Sierpnia 4, 96-500 Sochaczew,
- 3.Mahmud Taha Żuk, Naczelny Imam Stowarzyszenia Jedności Muzułmańskiej, ul. Pieńkowskiego 4/91, 02-668 Warszawa,
4. WUOZ – Delegatura w Płocku,
5. 4x WUOZ a/a (nr rej,teczka obiektu, KW, kataster).

Do wiadomości:

- 1.Burmistrz Miasta Sochaczew, ul. 1 Maja 16,96-500 Sochaczew
- 2.Narodowy Instytut Dziedzictwa , ul. Szwoleżerów 9, 00-464 Warszawa.

20 LUT. 2020

Za zgodność z oryginałem

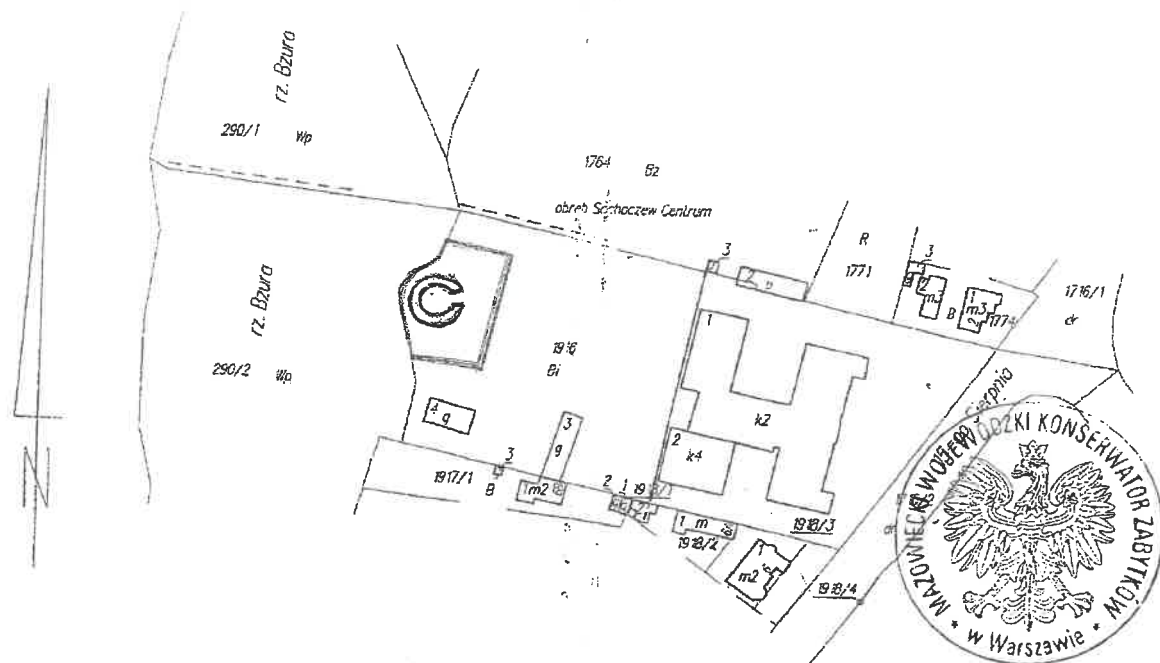
POWIAT SOCHACZEWSKI

STAROSTA

Jolanta Gonta
Jolanta Gonta

WICESTAROSTA

Tadeusz Głuchowski
Tadeusz Głuchowski

Załącznik do decyzji nr 882 /2012, z dnia 27.08. 2012 r.,
l.dz.DP.5140 2012
w sprawie wpisania do rejestru zabytków nieruchomości województwa
mazowieckiego grobowca Muły tzw. „baszty tatarskiej” na d. cmentarzu
muzułmańskim na terenie rekreacyjnym Zespołu Szkół Ogólnokształcących
im. Fryderyka Chopina przy ul. 15 Sierpnia 4 w Sochaczewie.

Obiekt wpisany do rejestru zabytków

Granice terenu wpisanego do rejestru zabytków

MAZOWIECKI WOJEWÓDZKI
KONSERWATOR ZABYTKÓW

Rafał Nadolny
Rafał Nadolny

20 LUT. 2020

Za zgodność z oryginałem

POWIAT SOCHACZEWSKI

STAROSTA

Jolanta Gonta
Jolanta Gonta

WICESTAROSTA

Tadeusz Gluchowski
Tadeusz Gluchowski